

„Întreaga țară este într-o tulburare post-traumatică”

Etgar Keret, bardul Israelului, despre viața de după.

Autor: Jodi Rudoren

Tradus și redactat: Victoria Sara Dazin.

„Întreaga țară este într-o tulburare post-traumatică”

Etgar Keret, bardul Israelului, despre viața de după.

„Este atât de ușor, în acest moment, să-ți uiți povestea”, spune Etgar Keret. *Prin amabilitatea lui Etgar Keret*

Etgar Keret mergea pe strada Dizengoff din Tel Aviv zilele trecute când a văzut un tată țipând la fiul său. Băiatul avea vreo 6 ani și imita sunetul sirenei de alertă roșie care avertizează că sosesc rachete din Gaza.

„Tatăl spunea: „Oprește, sperii oamenii”, a povestit Keret. „Copilul nu a înțeles ce se întâmplă. El doar imita acest zgomot pe care îl auzea tot timpul.

„Tatăl nu a putut să vadă copilul în acest moment”, a continuat el. „Ai această mare poveste. Dar ai și povestea umană, personală. Este atât de ușor, în acest moment, să uiți povestea ta și un fel de derivă cu acest gen de catastrofă națională și să dispari în ea.”

Am luat legătura joi cu Keret, cel mai iubit autor israelian al generației noastre, pentru că m-am simțit obosită de marea poveste - copleșită de interviurile emoționante despre ostatici, sătulă de capete care vorbesc, amețită de minciunile disprețuitoare care îneacă rețelele de socializare.

S-a născut în 1967 din supraviețuitorii Holocaustului din Polonia. L-am întâlnit pentru prima dată în 2012, la scurt timp după ce mi-am început turneul în calitate de șef al biroului din Ierusalim al The New York Times, având legătură cu faptul că fiii noștri erau numiți amândoi Lev, cuvântul ebraic pentru inimă. Îmi place să-l numesc atunci când am nevoie de un sentiment al străzii israeliene, al sufletului israelian.

Nu am întrebat „Ești bine?” pentru că știu că nimeni nu este bine.

„Ceea ce simt este că suntem de obicei o rețea foarte complexă de emoții contradictorii într-un fel de echilibru”, a început el. „Iubim pe cineva, dar suntem puțin geloși pe ei. Și suntem puțin atrași de ei. Dar ne este și frică de ei - există o rețea foarte, foarte complicată.

„Într-o situație ca aceasta, devenim o singură emoție: suntem în disperare, vrem răzbunare, ne este frică.

„De obicei, când are loc un atac terorist, îi îngrijești pe răniți”, a continuat el.

„Dar aici se pare că toată lumea este rănită. Vezi pe cineva pe stradă și spui

„Hai să bem o cafea” și simți că ai ajuta pe cineva.”

Etgar Keret, bardul Israelului, vorbește cu soldații săptămâna aceasta. „În fiecare zi sunt în altă parte”, a spus el. (Curtoazie)

Keret nu a scris o poveste nouă de la începutul războiului, ceea ce este neobișnuit pentru el; el produce de obicei câteva pe săptămână. În schimb, a oferit lecturi improvizate – copiilor care au supraviețuit masacrelor Hamas din comunitățile de graniță Kfar Aza și Nir Oz; soldaților care așteaptă dislocarea pe front; la o casă de bătrâni unde unii aveau numere tatuate pe

brațe; peste Zoom către oamenii blocați în camerele lor sigure din cauza barajului continuu de rachete din Gaza.

Nu este organizat; el doar apare, dă cărți, se oferă să vorbească, ascultă. Un prieten cu copii mici zguduiți de sirenele frecvente ale rachetei a plecat peste ocean timp de 10 zile și se simte vinovat, Keret a spus: „Așa că una dintre treburile mele este să le trimit WhatsApp-uri care să spună: „Este tare, dă Hamas o țintă mai puțin”.

L-am întrebat de ce nu scrie încă.

„Există ceva despre el care nu este digerabil”, a spus el. „Cred că atunci când scrii o poveste, simți că instinctul tău știe ceva, chiar dacă creierul tău nu înțelege încă”, a explicat Keret. „În acest moment, nici măcar nu simt că instinctul meu a înțeles.”

„Semne de viață”

Acum închide ochii și încearcă să nu mai fii supărat. Încearcă să încetezi să te înfurii la toți cei care merită furia ta dreaptă. Închideți ochii și permiteți-vă, doar pentru o clipă, să simțiți pur și simplu durerea, să ezitați, să fiți confuz, să simțiți întristare, remușcări.

Mai ai toata viata de petrecut persecutand, razbunand, socotind. Dar deocamdată, închideți ochii și priviți în interior ca un satelit care plutește deasupra unei zone de dezastru în căutarea semnelor de viață. Ți-au fost luate multe, dar încă ești o ființă umană - rănită, însângerată, furiosă, rănită, înspăimântată, înecată în tristețe, dar totuși om.

Respirați adânc și încercați să vă amintiți sentimentul. Pentru că știi că, peste un minut, când vei deschide din nou ochii, va dispărea.

Keret este un insomniac, dar a spus că de fapt a dormit mai bine de la război. „Explicația mea este că sunt atât de epuizat când vine noaptea”, a spus el. „Nu este ca o zi normală. În fiecare loc în care mergi, te oprești pentru că are loc un atac cu rachetă. Mănânc cu greu pentru că mă mișc tot timpul.”

„Cred că atunci când scrii o poveste, simți că instinctul tău știe ceva, deși creierul tău încă nu înțelege. În acest moment, nici măcar nu simt că instinctul meu a înțeles-o.”

– Etgar Keret, autor israelian

S-a vorbit mult despre cât de mică și interconectată este o societate Israelul. Uciderea a 1.400 de oameni într-o singură zi, având în vedere populația de 9 milioane, este comparabilă cu pierderile de 17 ori mai mari decât pierderile suferite de SUA la 11 septembrie. (Cu atât mai mult în Gaza, a cărei populație este și mai mică, aproximativ 2,3 milioane, iar bilanțul morților mai mare, de peste 3.700 de la începutul războiului, potrivit ministerului local de sănătate.)

Toți cei pe care îi cunosc în Israel au pe cineva pe care tocmai l-au îngropat, pe cineva pe care se presupune că a fost răpit, pe cineva dispărut. Ziua de zi a lui Keret a făcut-o cu atât mai umană și mai reală.

„Merg la cineva acasă și internetul lui nu funcționează, iar el îmi spune „Folosește-l pe cel al vecinului meu”, iar el îmi dă parola și îmi spune „Vecinul meu chiar acum este răpit”, a spus el. „Îți întâlnești casierii la supermarket și toți au pierdut pe cineva, au pe cineva dispărut acum, au pe cineva în Gaza.”

Drumurile sunt goale, mi-a spus Keret, iar Dizengoff liniște, barurile și restaurantele închise pentru că ospătarii de 20 de ani și bucătarii au fost recrutați. „Pe strada mea este o mașină parcată într-un loc în care nu ar trebui să parchezi”, a spus el. „Există o notă pe parbriz care spune: „Îmi pare rău, supraveghetor, am fost recrutat, vă rog să nu-mi scrieți niciun bilet.””

Au fost un milion de oameni care au spus un milion de lucruri despre de ce acest război este diferit, de ce 7 octombrie a zguduit Israelul ca nimic înainte. Mărimea pierderilor, desigur, dar și faptul că a lovit după un an în care țara a fost sfâșiată în două din cauza viitorului democrației sale.

Și, după cum a spus Keret, faptul că „eram cu toții acolo”.

„Dimineața, toată lumea a deschis televizorul”, a spus el. „Și televizorul nu avea nici o informație. Și niciun oficial guvernamental nu a venit la studio să explice. Nu știai nimic.

„Singurul punct de vedere pe care l-ați avut a fost punctul de vedere al oamenilor încuiați în cameră, arși de vii, chemând studioul de televiziune pentru ajutor. Practic, tot Israelul era închis în acea cameră.

„Este ceva îngrozitor din punct de vedere psihologic”, a adăugat el. „Într-o țară atât de mică, când peste 1.000 de civili mor într-o singură zi și peste 3.000 sunt răniți, iar 200 sunt răpiți, iar mii au supraviețuit ascunzându-se sub o grămadă de cadavre. ...

„Aveți o mare parte de oameni pe care viața lor fie s-a oprit, fie i-a schimbat pentru totdeauna. Fiecare dintre ei este înconjurat de o sută de oameni. Familia lui, prietenul, partenerul, părinții. Parcă toată țara ar fi într-o tulburare post-traumatică.”

Ar trebui să scriu o concluzie acum, sau ceea ce noi numim în jurnalism un „kicker”, un ultim gând memorabil cu care să te lași. Nu ar trebui să las subiectul meu de interviu să aibă ultimul cuvânt pentru că sunt editorialist; Ar trebui să am ceva de *adăugat*.

Prefer să-l las pe Etgar de data asta.

„Când ți-e frică și ții ceva în mână și nu poți deschide pumnul, știi?” gândi el. „Cred că nu ar trebui să ne căutăm răspunsurile în exterior. Nu ar trebui să ne deschidem Facebook și să spunem: „Cine este de vină? Ce se întâmplă?” Ar trebui să privim din interior.

„Asta m-au învățat părinții mei”, a spus Keret. „Mi-au dat lecția că atunci când lucrurile tremură, sprijină-te pe tine. Căutați punctul central. Nimic nu te va salva. Pentru că tot ceea ce era normal nu este normal.”

Jodi Rudoren, „Întreaga țară este într-o tulburare post-traumatică”

Etgar Keret, bardul Israelului, despre viața de după, Forward, 20 octombrie 2023.

rudoren@forward.com

'The entire country is in post-traumatic disorder': Etgar Keret, Israel's bard, on life after. Author: Jodi Rudoren. There have been a million people saying a million things about why this war is different, why Oct. 7 shook Israel like nothing before. The size of the losses, of course, but also the fact that it hit after a year in which the country was torn in two over the future of its democracy. Tradus și redactat: Victoria Sara Dazin.